

การพยากรณ์ (forecasting)

เราสามารถแสดงแบบจำลอง $ARMA(p, q)$ ได้สามรูปแบบ ซึ่งเราสามารถใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งในการสร้างการพยากรณ์

กรณีใช้รูปแบบ ARMA

①

$ARMA(1, 1)$

$$y_t = \phi y_{t-1} + \varepsilon_t + \theta \varepsilon_{t-1}$$

$$\underline{h} \rightsquigarrow \underline{h+1}$$

$$y_{h+1} = \phi y_h + \varepsilon_{h+1} + \theta \varepsilon_h$$

$$\underline{\hat{y}_h(1)} = E(y_{h+1} | F_h) = \phi y_h + \theta \varepsilon_h$$

$$e_h(1) = \varepsilon_{h+1}$$

$$\text{Var}(e_h(1)) = \text{Var}(\varepsilon_{h+1}) = \sigma^2$$

$$\underline{h} \rightsquigarrow \underline{h+2}$$

$$y_{h+2} = \phi y_{h+1} + \varepsilon_{h+2} + \phi \varepsilon_{h+1}$$

$$\hat{y}_h(2) = E(y_{h+2} | F_h) = \phi \hat{y}_h(1)$$

$$e_h(2) = \phi (y_{h+1} - \hat{y}_h(1)) + \varepsilon_{h+2} + \phi \varepsilon_{h+1}$$

การพยากรณ์ (forecasting)

p. 58

กรณีใช้รูปแบบออโตรีเกรสซีฟอนันต์

$$ARMA(1,1) \xrightarrow{p,q} \underline{\underline{AR(\infty)}}$$

$$\begin{aligned} y_t &= \pi_1 y_{t-1} + \pi_2 y_{t-2} + \dots + \varepsilon_t \\ y_{h+1} &= \pi_1 y_h + \pi_2 y_{h-1} + \dots + \varepsilon_{h+1} \end{aligned}$$

$$\hat{y}_h(1) = E(y_{h+1} | F_h) = \pi_1 y_h + \pi_2 y_{h-1} + \dots$$

↳ ค่าพยากรณ์ ณ เวลา $h+1$ ขึ้นอยู่กับ y_h และค่าพารามิเตอร์

การพยากรณ์ (forecasting)

$$ARMA(1,1) \rightarrow MA(\infty)$$

กรณีรูปแบบมูวริงเอเวอเรจอนันต์

$$\begin{aligned}
 y_t &= \varepsilon_t + \psi_1 \varepsilon_{t-1} + \psi_2 \varepsilon_{t-2} + \dots \\
 \underbrace{h \rightsquigarrow}_{h+1} \quad y_{h+1} &= \varepsilon_{h+1} + \psi_1 \varepsilon_h + \psi_2 \varepsilon_{h-1} + \dots \\
 \hat{y}_h(1) &= E(y_{h+1} | F_h) = \psi_1 \varepsilon_h + \psi_2 \varepsilon_{h-1} + \dots
 \end{aligned}$$

$$\underline{e_h(1) = y_{h+1} - \hat{y}_h(1) = \varepsilon_{h+1}}$$

$$h \rightsquigarrow h+2 \quad : \quad \hat{y}_h(2) = \psi_2 \varepsilon_h + \psi_3 \varepsilon_{h-1} + \dots$$

$$\underline{e_h(2) = \varepsilon_{h+2} + \psi_1 \varepsilon_{h+1}}$$

$$\begin{aligned}
 \hookrightarrow \text{Var}(e_h(1)) & \text{ คือ ความแปรปรวนของ } \\
 &= (1 + \psi_1^2 + \psi_2^2 + \dots + \psi_\infty^2) \sigma^2
 \end{aligned}$$

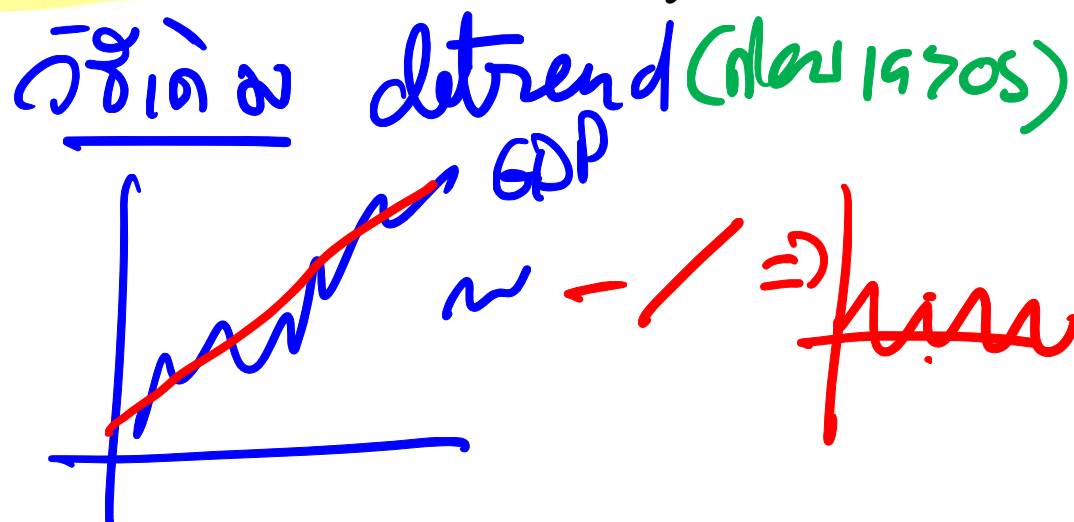
Nonstationary series

อนุกรมเวลาทางเศรษฐกิจจำนวนมากมีพฤติกรรมที่มีแนวโน้ม (trend) หรือมีลักษณะไม่นิ่ง (non-stationary) ตัวอย่างเช่น ราคาสินทรัพย์ อัตราแลกเปลี่ยน GDP

รูปแบบแนวโน้มของข้อมูลว่าเกิดจากความไม่นิ่งหรือเป็นแนวโน้ม การสร้างแบบจำลอง *ARMA* เราจำเป็นต้องทำการแปลงข้อมูลในนิ่งเสียก่อน ในขณะที่ถ้าข้อมูลมีแนวโน้มเราจำเป็นต้องขจัดแนวโน้มเสียก่อน

โดยที่กระบวนการที่มีลักษณะแนวโน้มอาจจะแบ่งได้เป็น (1) random walk with drift (2) trend stationary

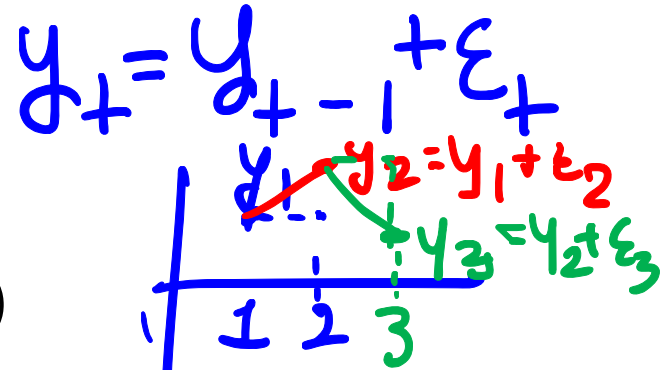
1970 - ปีที่เศรษฐกิจ
พม่า GDP ๓๐๐๐
ไม่ได้ออก
มีแนวโน้ม trend
คือ: มีแนวโน้ม (deterministic)

รูปแบบ 1 Random Walk with drift

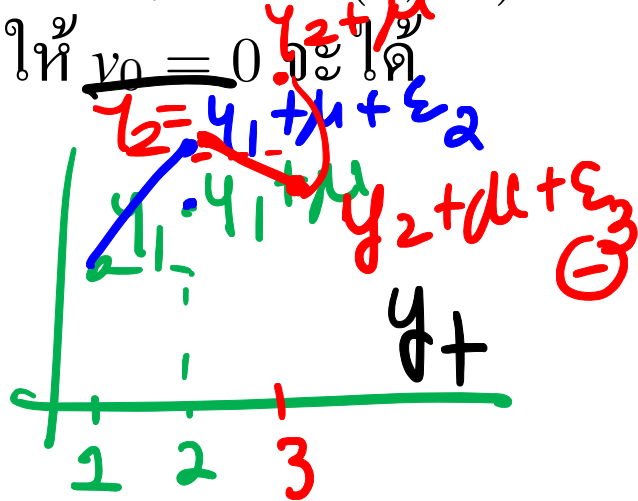
Difference-stationary Random Walk

กำหนดให้ y_t เป็น random walk with drift

$$y_t = \mu + y_{t-1} + \varepsilon_t \quad (2.68)$$

โดย $\varepsilon_t \sim WN(0, \sigma^2)$ และเราเรียก μ ว่าตัวสร้างแนวโน้ม (drift) หากเราสมมุติให้ $y_0 = 0$ จะได้

drift

$$y_1 = \mu + y_0 + \varepsilon_1 = \mu + \varepsilon_1$$

$$y_2 = \mu + y_1 + \varepsilon_2 = 2\mu + \varepsilon_1 + \varepsilon_2$$

$$y_3 = 3\mu + \varepsilon_1 + \varepsilon_2 + \varepsilon_3$$

$$y_t = t \cdot \mu + \varepsilon_1 + \varepsilon_2 + \dots + \varepsilon_t$$

กระบวนการเคลื่อนแบบสุ่มแบบมีแนวโน้มจะมีค่าคาดหวัง ($E(y_t)$) เท่ากับ

$$E(y_t) = E(t\mu + \varepsilon_1 + \varepsilon_2 + \dots + \varepsilon_t) = t\mu + 0$$

ค่าความแปรปรวน ($Var(y_t)$) เท่ากับ

$$Var(y_t) = Var(t\mu + \varepsilon_1 + \dots + \varepsilon_t) = t \cdot \sigma^2$$

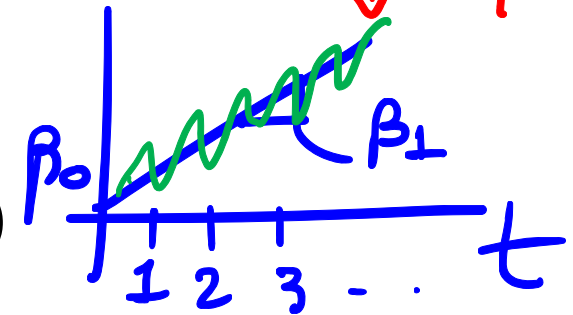
(ค่าเฉลี่ย ไม่คงที่)
(var ไม่คงที่)

รูปแบบ 2 ส่วนแนวโน้มชัดเจน (deterministic trend)

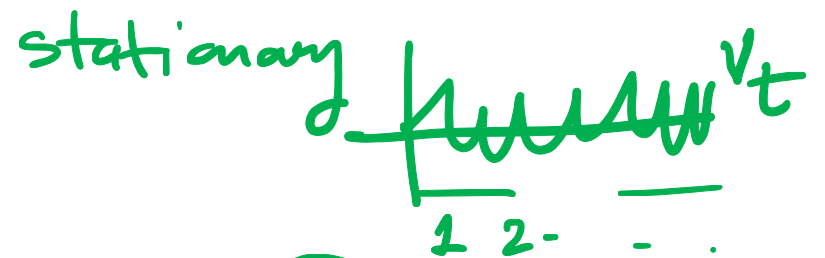
Trend-stationary

กำหนดให้ z_t เป็น trend-stationary

$$z_t = \beta_0 + \beta_1 t + v_t \quad (2.70)$$

โดยที่ v_t เป็นอนุกรมนิ่งใดๆ เช่น AR(1)
ค่าคาดหวังของ ($E(z_t)$) จะเท่ากับ
ค่าความแปรปรวน ($Var(z_t)$) จะเท่ากับ

$$E(z_t) = E(\beta_0 + \beta_1 t + v_t) = \beta_0 + \beta_1 t + E(v_t)$$

เพราะฉะนั้น z_t ไม่คงที่ (trend-stationary)

ด้วย v_t เป็น stationary

Difference- and Trend- stationary

Random walk with drift
(Stochastic trend)

Figure: ข้อมูลจำลองของกระบวนการแนวโน้มแบบสุ่มแบบมีแนวโน้มและกระบวนการที่นิ่งหลังจากขจัดแนวโน้ม

Deterministic trend

กระบวนการทั้งสองที่ได้ยกตัวอย่างมา เป็นกระบวนการที่ไม่นิ่ง (non-stationary) แต่มีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนั้น วิธีการที่ใช้ในทำให้ออนุกรมนิ่งจึงแตกต่างกัน

สุ่มแนวโน้มแบบสุ่ม ไม่สามารถ แยก ออกจากกระบวนการ

y_t has trend

กรณี Deterministic trend $y_t = [\beta_0 + \beta_1 t] + z_t \Rightarrow$ detrend $y_t - (\hat{\beta}_0 + \hat{\beta}_1 t)$

กรณี R.W. with drift - we detrend ไม่สามารถ y_t will be stationary
เมื่อใช้ 98 no difference

Difference-stationary

R.W. with drift $y_t = \mu + y_{t-1} + \varepsilon_t$

$$\Delta y_t = y_t - y_{t-1} = \mu + \varepsilon_t \Rightarrow \text{stationary?}$$

วิธีการการทำ first difference $\Delta y_t = y_t - y_{t-1}$

$\Delta^2 y_t = \Delta y_t - \Delta y_{t-1}$ เราจะเรียกว่า second difference

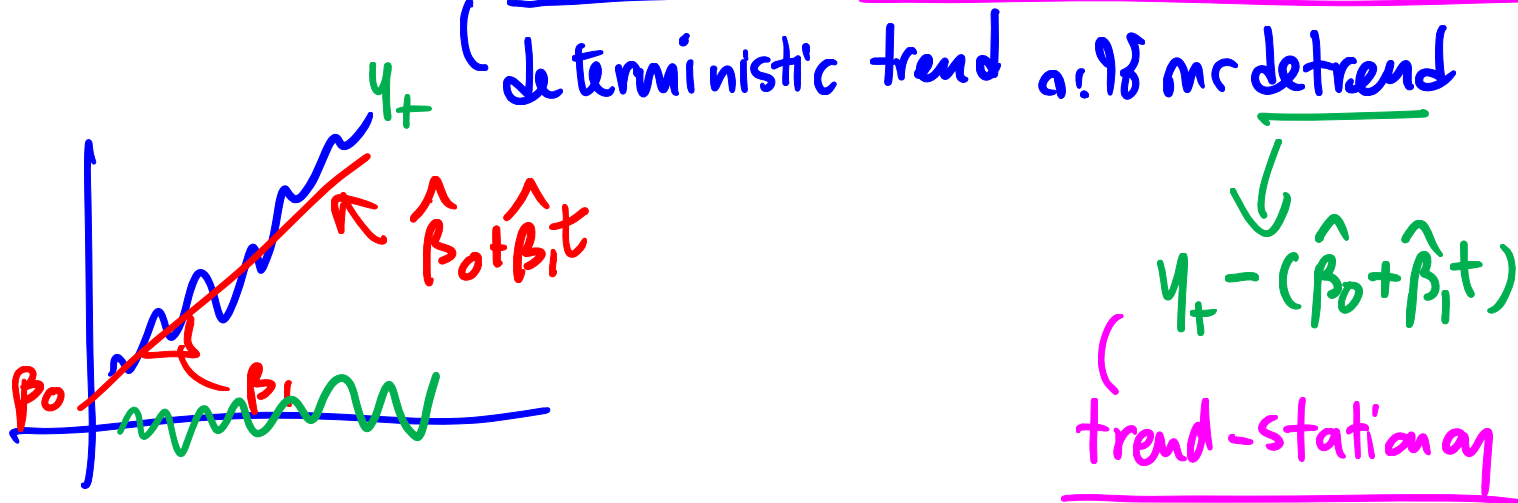
$$E(\Delta y_t) = E(\mu + \varepsilon_t) = \mu$$

$$\text{Var}(\Delta y_t) = \text{Var}(\mu + \varepsilon_t) = \sigma^2$$

วิธีการดำเนินการผลต่างจะเหมาะสมกับอนุกรมเวลาที่เป็นกระบวนการนิ่งหลังจากดำเนินการผลต่าง โดยที่หากอนุกรมเวลา y_t เป็น stationary หลังจากการทำ first difference เราจะเรียกอนุกรมเวลา y_t Integrated of order 1 หรือ $I(1)$

ในขณะที่อนุกรมเวลานิ่งจะคือ $I(0)$

วิธีการที่สองเหมาะสมกับอนุกรมที่เป็นกระบวนการนิ่งหลังจากกำจัดแนวโน้ม

การทดสอบยูนิตรูทในรูป AR(1)

เครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการระบุว่าควรจะใช้วิธีการใดในการกำจัดแนวโน้ม คือการทดสอบยูนิตรูท (unit root test) $\rightarrow \phi=1$
($z=1$)

สมมติว่าเราพิจารณาแบบจำลอง AR(1) ซึ่งเขียนได้ดังนี้

$H_0: \phi=1$ (y_t เป็น unit root) \rightarrow Nonstationary

$$y_t = \phi y_{t-1} + \varepsilon_t, \quad \varepsilon_t \sim WN(0, \sigma^2) \quad (2.71)$$

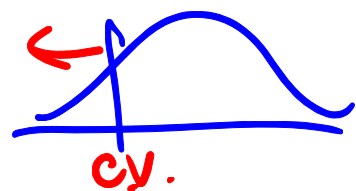
$\phi > 1 \Rightarrow y_t$ เป็น Nonstationary
 $H_1: \phi < 1 \Rightarrow y_t$ เป็น stationary

การทดสอบยูนิตรูทมีพื้นฐานจากการทดสอบสมมติฐานหลักว่าหาก $\phi = 1$ แล้ว y_t จะเป็น unit root และมีลักษณะเป็น random walk

ดังนั้นสมมติฐานที่เราต้องการทดสอบคือ

(นางเสก)

unit root

$$H_0: \phi = 1$$

$$(y_t \sim I(1))$$

$$H_1: \phi < 1$$

$$(y_t \sim I(0))$$

ตัววัด $t = \frac{\hat{\phi} - 1}{\text{se}(\hat{\phi})}$ เปรียบเทียบกับ c.v.
ปฏิเสธ H_0 ถ้า $t < \text{c.v.}$

AR(1) เป็น stationary

การทดสอบยูนิตรุตในรูป AR(1)

เราสามารถประมาณค่าสมการ (2.71) ด้วย OLS และใช้ตัวสถิติที่เรียกว่าตัวสถิติ Dickey-Fuller t ซึ่งคำนวณได้โดย

$$t_{\phi=1} = \frac{\hat{\phi} - 1}{se(\hat{\phi})} \sim$$

การทดสอบนี้เป็นการทดสอบทางเดียวทางซ้าย คือเราจะปฏิเสธสมมติฐานหลักถ้าค่าตัวสถิติน้อยกว่าค่าวิกฤติ และสรุปว่าอนุกรมเวลาเป็นอนุกรมนิ่ง หากเราไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลักได้ แสดงว่าอนุกรมดังกล่าวเป็นยูนิตรุต

ถ้า H_0 เป็นจริง $y_t \sim RW. \rightarrow \hat{\phi} \not\sim N \Rightarrow t \not\sim t_{dist}$
 \Rightarrow Dickey-Fuller เรนอ dist ในอ. Dickey-Fuller
 t distribution (ไม่ลบทเป็นอตรง t ปรกติ)

การทดสอบยูนิตรุตในรูปแบบ AR(1)

แล้ว AR(1) โดยสม y_{t-1}
 $y_t - y_{t-1} = (\phi - 1)y_{t-1} + \varepsilon_t$

สมการ (2.71) ที่เราใช้ในการทดสอบยูนิตรุตยังสามารถเขียนในรูปแบบ

$t = \frac{\hat{\pi} - 0}{\text{se}(\hat{\pi})} \sim \text{DF} + \text{dist.}$

$$\Delta y_t = \pi y_{t-1} + \varepsilon_t, \quad (2.72)$$

$$\pi = \phi - 1$$

$$H_0: \phi = 1 \Rightarrow \pi = 0$$

$$H_1: \phi < 1 \Rightarrow \pi < 0$$

โดยที่ $\pi = (\phi - 1)$ ซึ่งในที่นี้การทดสอบยูนิตรุตจะเป็นการทดสอบ $H_0: \pi = 0$ และ $H_1: \pi < 0$ (stationary) (unit root)

ตัวสถิติที่ใช้ในการทดสอบยูนิตรุตจะมีการแจกแจงที่ไม่เป็นมาตรฐานและ ไม่เป็นการแจกแจงแบบปกติเมื่อข้อมูลขนาดใหญ่เหมือนในกรณีทดสอบอื่นๆที่เราเคยพบมา Phillips (1987) ได้พิสูจน์ว่าหาก y_t เป็นยูนิตรุต $t_{\phi=1}$ และ $T(\hat{\phi} - 1)$ จะมีการแจกแจงแบบ Dickey-Fuller t และ Dickey-Fuller normalized bias

Normalized bias

การแจกแจง Dickey-Fuller

ตารางสำหรับการแจกแจง Dickey-Fuller สามารถใช้คำสั่ง adfTable ใน library(fUnitRoots) โดยสมการทดสอบมีได้ 3 รูปแบบ

$\text{trend}=\text{c}(\text{"nc"})$ - no constant เช่นในสมการ (2.72) (ในหัวข้อย่อยต่อไป จะพิจารณากรณีมีพจน์ค่าคงที่ และจุดตัด) และแสดงการแจกแจงของ t โดยระบุ $\text{statistics}=\text{c}(\text{"t"})$ ส่วนการแจกแจง Dickey-Fuller normalized bias จะต้องระบุ $\text{statistics}=\text{c}(\text{"n"})$

สมการ DF unit root ในรูปแบบของสมการที่ประมาณค่าได้

$$y_t = \phi y_{t-1} + \epsilon_t$$

(ไม่มี constant)

No constant

```

1 > library(fUnitRoots)
2 > adfTable(trend=c("nc"), statistic=c("t"))
3 $x
4 [1] 25 50 100 250 500 Inf
5
6 $y
7 [1] 0.010 0.025 0.050 0.100 0.900 0.950 0.975 0.990
8
9 $z
10 [1] 0.010 0.025 0.050 0.100 0.900 0.950 0.975 0.990
11 25 -2.66 -2.26 -1.95 -1.60 0.92 1.33 1.70 2.16
12 50 -2.62 -2.25 -1.95 -1.61 0.91 1.31 1.66 2.08
13 100 -2.60 -2.24 -1.95 -1.61 0.90 1.29 1.64 2.03
14 250 -2.58 -2.23 -1.95 -1.62 0.89 1.29 1.63 2.01
15 500 -2.58 -2.23 -1.95 -1.62 0.89 1.28 1.62 2.00
16 Inf -2.58 -2.23 -1.95 -1.62 0.89 1.28 1.62 2.00

```

> 500

Cv.

การทดสอบ unit root

สิ่งสำคัญในการทดสอบยูนิตรูทคือการระบุว่าสมมติฐานหลักและสมมติฐานทางเลือกมีความเหมาะสมกับข้อมูลหรือ โดยเฉพาะแนวโน้ม โดยกรณีที่เราพบบ่อยมีสองกรณีคือกรณีมีค่าคงที่อย่างเดียวนั้น และกรณีมีค่าคงที่และแนวโน้ม

ในกรณีค่าคงที่อย่างเดียวนั้น สมการที่ใช้ในการประมาณค่าตัวสถิติทดสอบคือ

$$y_t = \underset{=}{c} + \phi y_{t-1} + \varepsilon_t \quad \boxed{\text{"c"}}$$
(5)

และสมมติฐานที่เกี่ยวข้องคือ

$$H_0 : \phi = 1$$

$$(y_t \sim I(1) \text{ without drift})$$

$$H_1 : \phi < 1$$

$$(y_t \sim I(0) \text{ with non-zero mean})$$

$$\Delta y_t = c + \pi y_{t-1} + \varepsilon_t$$

การทดสอบ unit root

ในกรณีที่มีค่าคงที่และแนวโน้ม สมการที่ใช้ในการประมาณค่า

$$y_t = \underbrace{c + \delta t}_{\text{constant + trend}} + \phi y_{t-1} + \varepsilon_t \quad (6)$$

และสมมุติฐานที่เกี่ยวข้องเนื่องกันคือ $\Delta y_t = \underline{c + \delta t} + \pi y_{t-1} + \varepsilon_t$

$$H_0: \pi = 0 \equiv H_0: \phi = 1$$

$(y_t \sim I(1) \text{ with drift})$

$$H_1: \pi < 0 \quad H_1: \phi < 1$$

$(y_t \sim I(0) \text{ with deterministic time trend})$

โดยที่รูปแบบของสมการที่ใช้ในการทดสอบมักจะเป็นในรูป

$$\underline{\Delta y_t} = c + \pi y_{t-1} + \varepsilon_t$$

และ

$$\Delta y_t = c + \delta t + \pi y_{t-1} + \varepsilon_t$$

Augmented DF test / unit root

$$y_t = \phi y_{t-1} + \varepsilon_t$$

Reg กับ time series

Autocor.

การทดสอบยูนิตรุตด้วยพจน์ที่เพิ่มเข้าไปโดยมีพื้นฐานจากแบบจำลอง $ARMA(p, q)$ แล้วเรียกว่า Augmented Dickey-Fuller ซึ่งตัวทดสอบสามารถประมาณค่าได้จากสมการ

~~$$y_t = \beta'(D_t) + \phi y_{t-1} + \sum_{j=1}^p \psi_j \Delta y_{t-j} + \varepsilon_t$$~~

หรือเราสามารถประมาณค่าสมการนี้

AIC/BIC

จำนวน p

$$\Delta y_t = \beta' D_t + \pi y_{t-1} + \sum_{j=1}^p \psi_j \Delta y_{t-j} + \varepsilon_t$$

constant + trend

$\Delta y_{t-1} \dots \Delta y_{t-p}$

lag vs dep

Autocor.

โดยที่ $\pi = \phi - 1$ ซึ่งภายใต้สมมุติฐานหลัก Δy_t จะเป็น $I(0)$ และอนุมานได้ว่า $\pi = 0$

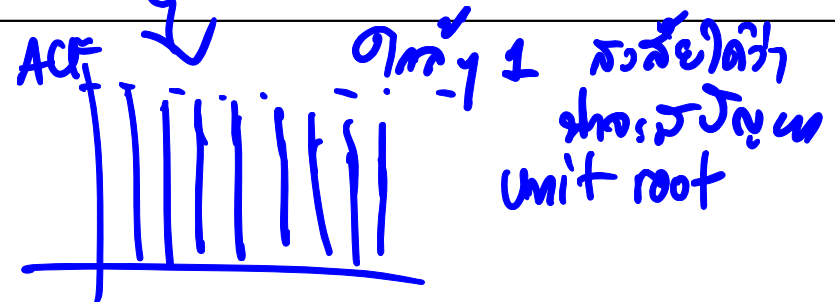
ทดสอบ $H_0: \pi = 0$ vs $H_1: \pi < 0$ Augmented DF unit root test

ตัวอย่าง 3.8

ทดสอบยูนิตรุตของ SET index รายวัน จากข้อมูลในไฟล์ setindex.txt แต่ในที่นี้เราจะใช้ชุดคำสั่ง fUnitRoots โดยเบื้องต้นเราจะพิจารณา ACF ของอนุกรมเวลาและอนุกรมเวลาที่ได้ปรับผลต่างอันดับหนึ่ง (first-differenced) จาก ACF ของอนุกรมเวลา set\$index เราพบว่าน่าจะมีปัญหายูนิตรุตเนื่องจาก ค่า ACF ลดลงช้ามาก

✖ Package : fUnitRoots , urca

```
1 > set=read.table(file="setindex.txt", header=TRUE)
2 > library(fUnitRoots)
3 > acf(set$index) → ACF for Price Index
4 > acf(diff(set$index))
5 > plot(diff(set$index), type="l")
```


เราจะทดสอบยูนิตรุตโดยใช้ Augmented Dickey-Fuller test โดยคำสั่งที่ใช้ในที่นี้คือ `adfTest` โดยเราต้องระบุค่าค่าของ y_t ที่เราจะรวมในสมการ โดยในที่นี้จะเลือก `lags=10` และรูปแบบของสมการ `type` (ไม่มีค่าคงที่ (nc), มีค่าคงที่ (c) และมีค่าคงที่และเส้นแนวโน้ม (ct)) จากกราฟ Δy_t เราพบว่ามีค่าจุดตัดต่างจากศูนย์แต่ไม่มีแนวโน้มดังนั้นเราจะเลือก `type=c("c")`

(fUnitRoots_series / P / constant

```

1 > adfTest(set$index, lags=10, type=c("c"))
2
3 Title:
4 Augmented Dickey-Fuller Test
5
6 Test Results:
7 PARAMETER:
8 Lag Order: 10
9 STATISTIC:
10 Dickey-Fuller: -0.0682
11 P VALUE: 0.9501
12

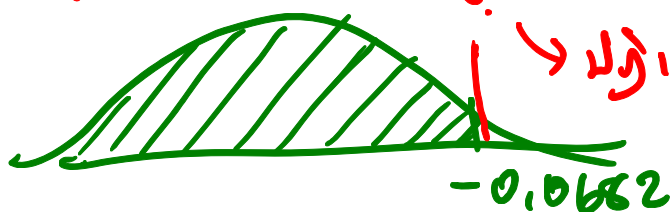
```

$t = -0.0682$

C.V. (-1.95)

ไม่สมารถปฏิเสธ H_0

$\alpha = ?$ เพื่อการปฏิเสธ H_0 (ไม่สมารถปฏิเสธ H_0)

-0.0682

-1.95

Price Index 10th unit root

(We're starting)

DF t distribution

ดูใน ARIMA

ARIMA

y_t อาจไม่ stationary \Rightarrow แปลง y_t ให้ stationary
เพื่อใช้ ARMA

Definition 2

เราจะเรียกกระบวนการ y_t ว่า ARIMA(p, d, q) ถ้า $\Delta^d y_t = (1 - L)^d y_t$ เป็นกระบวนการ $ARMA(p, d, q)$ หรือเราสามารถเขียนในรูปทั่วไปเป็น

$$\underbrace{\phi(L)}_{\text{AR(p)}} \underbrace{(1 - L)^d}_{\text{Stationary}} \underbrace{y_t}_{\text{MAC(q)}} = \underbrace{\theta(L)}_{\text{MAC(q)}} \varepsilon_t \quad (7)$$

และถ้าหาก $E(\Delta^d y_t) = \mu$ เราสามารถเขียนแบบจำลองได้เป็น

$$\phi(L)(1 - L)^d y_t = \delta + \theta(L)\varepsilon_t$$

โดยที่ $\delta = \mu(1 - \phi_1 - \dots - \phi_p)$

I(d) \Leftarrow เมื่อ y_t จาก non-stationary
ถ้า diff. d ครั้ง
 \uparrow order of integration

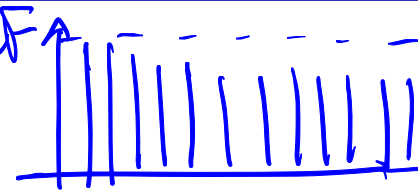
y_t เป็น unit root \rightarrow แปลง y_t ให้ stationary โดย difference

$\rightarrow \Delta y_t = y_t - y_{t-1}$? stationary \Rightarrow ทดสอบ ADF \rightarrow $\text{Rej } H_0 \Rightarrow \Delta y_t$ เป็น stationary
 Δy_t อาจเป็น unit root $\Rightarrow \Delta(\Delta y_t) = \Delta^2 y_t \Rightarrow$ ทดสอบ ADF

ARIMA

y_t

R.W. ACF

Unit root

ในทางปฏิบัติ เราสามารถแบ่งแยกขั้นตอนในการสร้างแบบจำลอง $ARIMA(p, d, q)$ ได้ดังนี้

วิธีของ Box-Jenkins

Nonstationary

1. พิจารณา ACF ของข้อมูลว่ามีข้อบ่งชี้ว่ามีปัญหาข้อมูลไม่นิ่ง (nonstationary) หรือไม่

y_t Nonstationary? (Unit root \Rightarrow diff ก็แล้ว)

2. ทดสอบยูนิทรูทว่ามีอินทิเกรตที่อันดับเท่าใด หรือหาค่า d นั้นเอง

1st diff
2nd diff

3. หลังจากนั้นเราจะพิจารณาอนุกรม $z_t = \Delta^d y_t$ ว่าแบบจำลองที่เหมาะสมในการอธิบาย z_t ควรจะมีอันดับของ p และ q เท่าใด

(stationary) ตรวจแปลง

ARMA(p, q) \Rightarrow AIC/BIC

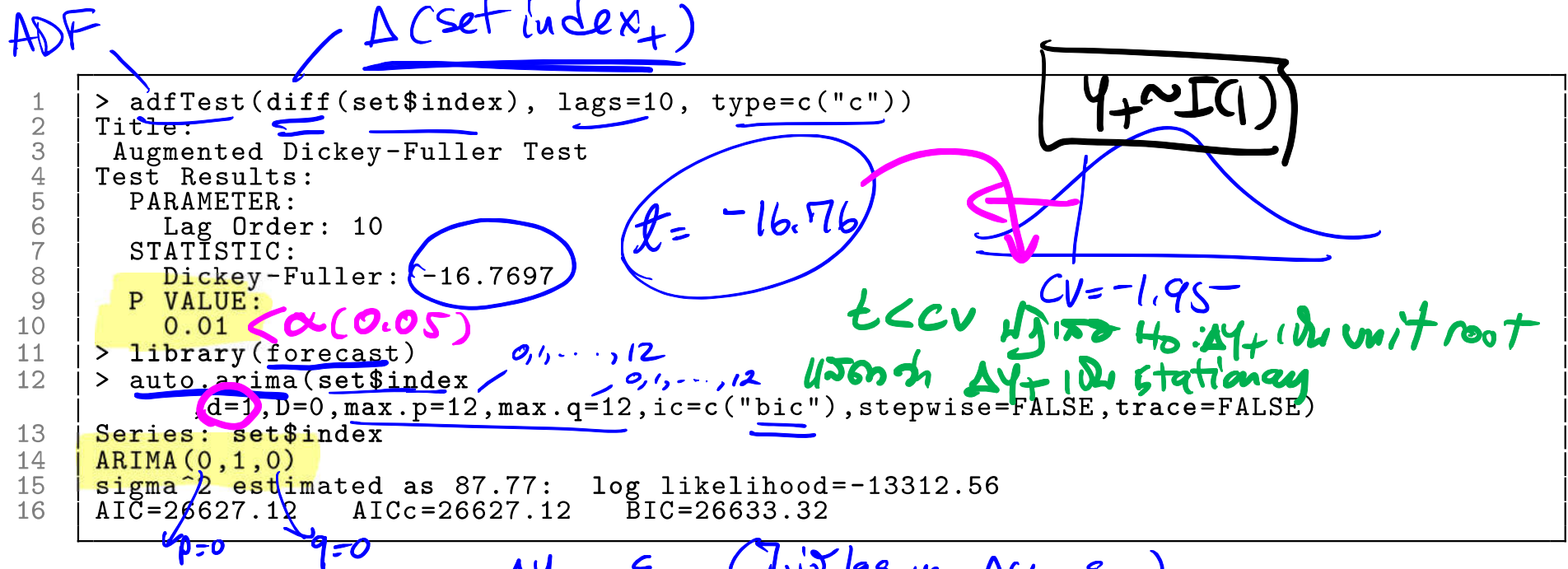
หลังจากที่เราได้ค่า d, p และ q แล้วเราก็จะได้แบบจำลอง $ARIMA(p, d, q)$

y_t

ตัวอย่างที่ 3.9

SET INDEX \rightarrow unit root (Nonstationary)
first diff ของ set index

ต่อจากตัวอย่างที่ 2.8 เราพิจารณาว่า set index

ซึ่งจากการใช้ BIC พบว่าอันดับที่เหมาะสมคือ $p = 0$ และ $q = 0$ ดังนั้น
แบบจำลองที่เหมาะสมที่ใช้ประมาณค่า set index รายวันคือ ARIMA(0,1,0)
หรือแบบจำลอง random walk นั่นเอง

$$y_{t+1} = y_t + \varepsilon_{t+1} \rightarrow y_{t+1}(1) = E(y_{t+1} | F_t) = y_t$$

- ราคาสินค้า \Rightarrow unit root, $\Delta(\ln p)_t = \ln p_{t+1} - \ln p_t \Rightarrow$ stationary.